

Calculatoare Numerice (2)

- Cursul 3 -

Memoria Cache (2)

Facultatea de Automatică și Calculatoare Universitatea Politehnica București

Comic of the Day

http://dilbert.com/strips/comic/1995-11-17/

Din episodul anterior

- RAM Dinamic (DRAM) este principalul tip de memorie principală folosită în ziua de azi
 - Stochează valorile binare ca tensiuni pe condensatoare mici, care au nevoie de refresh (de aici partea de dinamic)
 - Acces lent, în mai mulți pași: precharge, read row, read column
- RAM Static (SRAM) este mai rapid dar mai scump
 - Folosită pentru a construi memoria cache
- Cache-ul conține un set de valori în memoria rapidă (SRAM) aproape de procesor
 - Trebuie să avem un algoritm de căutare a valorilor din cache și o politică de înlocuire pentru a face loc pentru locațiile nou accesate
- Memoriile cache exploatează două forme de predictibilitate în adresarea memoriei
 - Localitate temporală aceeași locație accesată de mai multe ori
 - Localitate spațială mai multe accese la locațiile învecinate

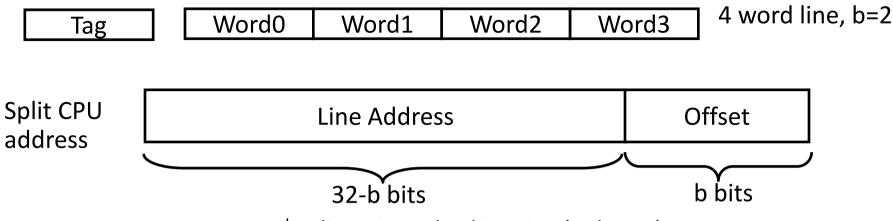

Dimensiunea liniilor și localitatea spațială

O linie este unitatea de transfer dintre cache și memoria principală

 2^b = line size a.k.a line size (in bytes)

O linie de dimensiuni mari are avantaje din punct de vedere hardware

- overhead mai mic la tag-uri
- exploatează tranferurile în rafală din DRAM
- exploatează transferurile în rafală pe magistralele de date

Care sunt dezavantajele unei dimensiuni mari pentru liniile de cache?

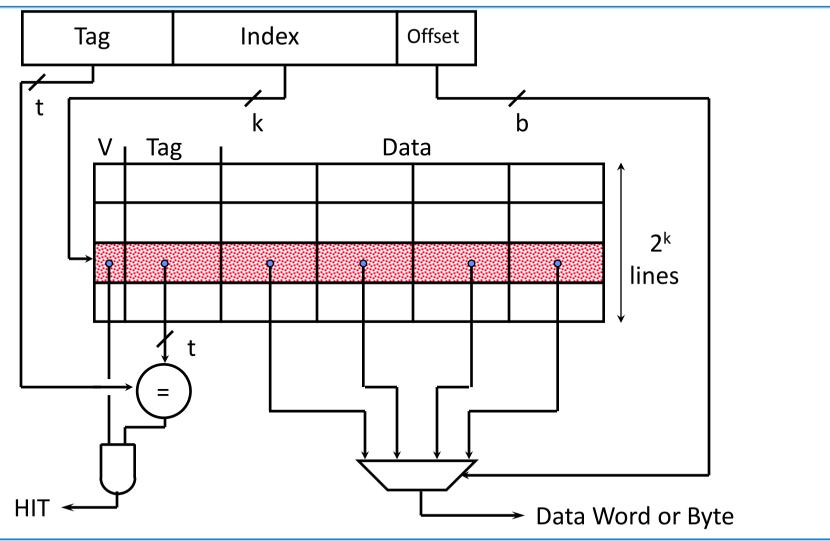
Mai puține linii => mai multe conflicte. Poate să irosească lățime de bandă

Cache mapat direct

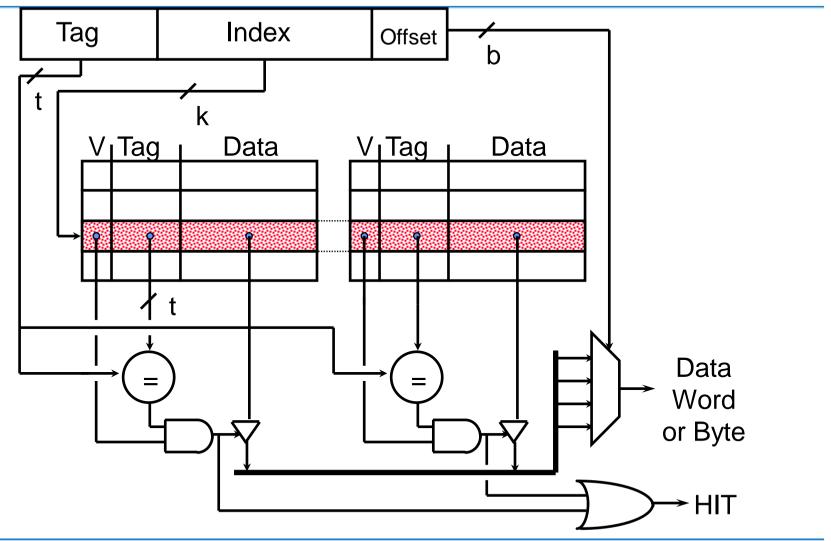

2-Way Set-Associative Cache

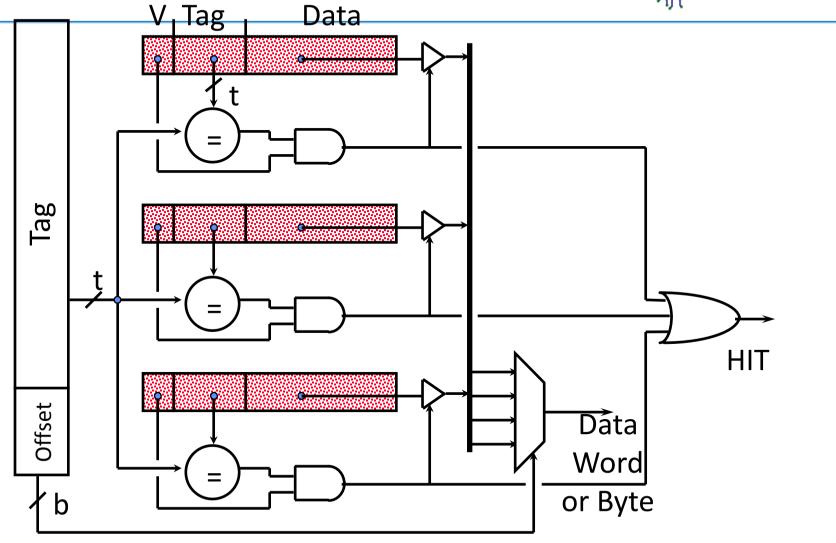

Fully Associative Cache

Politica de înlocuire

Într-un cache asociativ, care linie dintr-un set ar trebui invalidată atunci când setul se umple?

- Random
- Least-Recently Used (LRU)
 - Starea unui cache LRU trebuie actualizată la fiecare acces
 - Implementare fezabilă doar pentru seturi mici (2-way)
 - Arbore binar Pseudo-LRU folosit pentru 4-8 way
- First-In, First-Out (FIFO) a.k.a. Round-Robin
 - Folosit în cache-urile complet-asociative
- Not-Most-Recently Used (NMRU)
 - FIFO, cu excepția liniei utilizate cel mai recent

E un efect de ordin secundar. De ce?

O linie este înlocuită numai la un cache miss

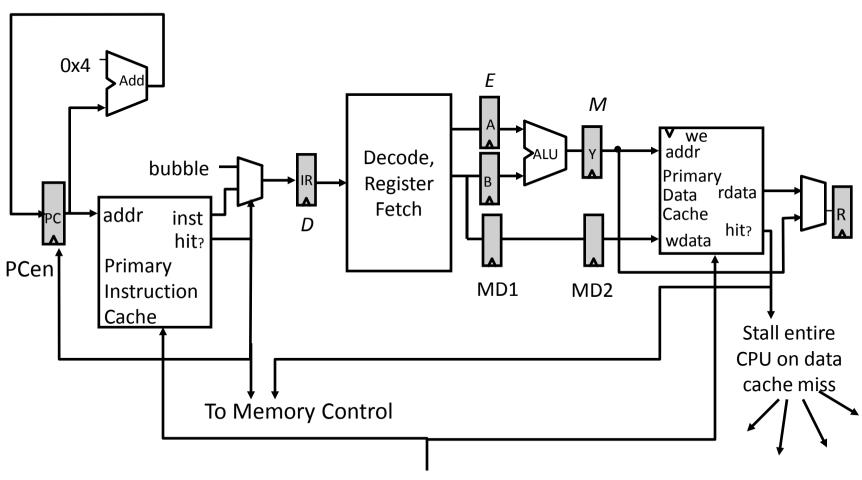

Interacțiunea Cache-CPU

(5-stage pipeline)

Cache Refill Data from Lower Levels of Memory Hierarchy

Îmbunătățirea performanțelor memoriei cache

Average memory access time (AMAT) =

Hit time + Miss rate x Miss penalty
Pentru a îmbunătăți performanța:

- reducerea hit time
- reducerea miss rate
- reducerea miss penalty

Care este cel mai bun design cache pentru o b.a. Cu 5 etape?

Cel mai mare cache care nu mărește hit-time mai mult de un ciclu (approx 8-32KB în tehnologia modernă)

[probleme de design mai mari atunci când avem de-a face cu b.a. mai mari sau procesoare superscalare]

Cauzele pentru cache miss: The 3 C's

Compulsory: prima referință la o linie (a.k.a. cold start misses)

 Miss-uri care se petrec și pentru un cache de dimensiuni infinite

Capacity: cache prea mic pentru a ține toate datele necesare unui program

 Miss-uri care se petrec și dacă avem o politică perfectă de înlocuire a liniilor din cache

Conflict: miss-uri care se petrec datorită coliziunilor datorate strategiei de amplasare a liniilor

Miss-uri care nu ar apare dacă am avea o asociativitate completă

Efectele parametrilor cache asupra performantei

- Cache de dimensiuni mari
 - + Reduce miss-urile de capacitate și conflict
 - Crește hit time
- Asociativitate mărită
 - + Reduce conflict misses
 - Poate să marească hit time
- Linii de dimensiuni mai mari
 - + Reduce miss-urile obligatorii și de capacitate (la reload)
 - Crește miss-urile de conflict și penalizările pentru un miss

Exemplul 1 performanța cache

- Un program are 2000 de operații load și store
- 1250 de date sunt aduse de aceste operații în cache
- Restul sunt luate din alte locații de memorie din afara cache
- Care este rata de hit şi miss pentru cache?

Hit Rate = 1250/2000 = 0.625

Miss Rate = 750/2000 = 0.375 = 1 - Hit Rate

Exemplul 2 performanța cache

Presupunem că procesorul are două niveluri ierarhice de memorie: cache și mem. principală

• $t_{cache} = 1 \text{ ciclu}$, $t_{MM} = 100 \text{ cicli}$

Care este valoarea AMAT pentru exemplul 1?

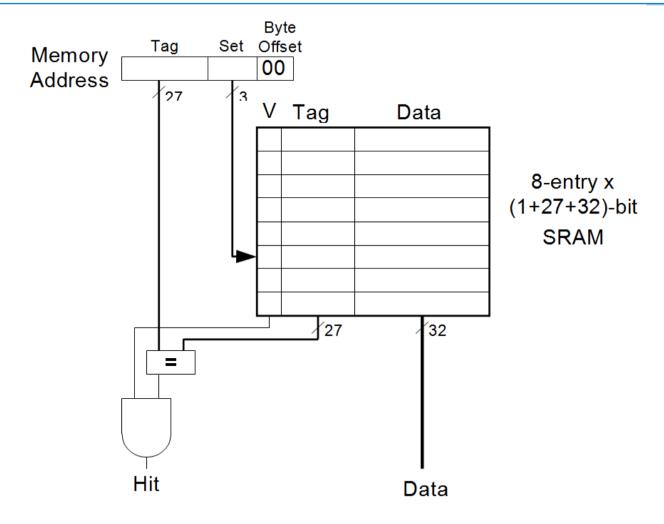
```
AMAT = tcache + MRcache(tMM)
= [1 + 0.375(100)] cicli
= 38.5 cicli
```


Cache mapat direct

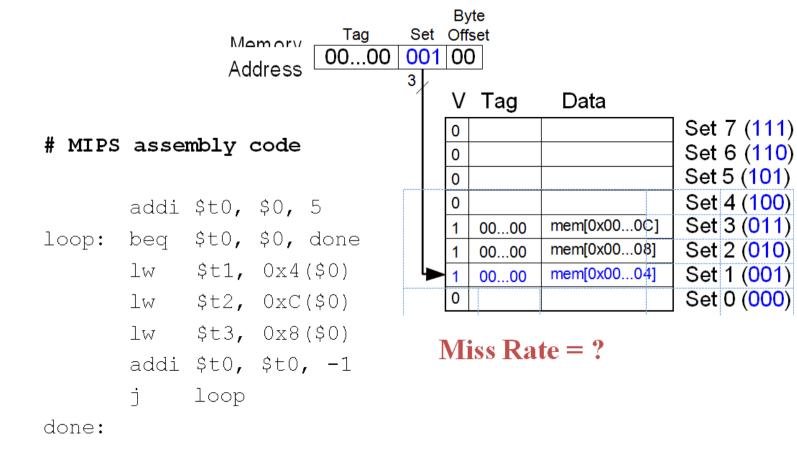

Cache mapat direct – performanță

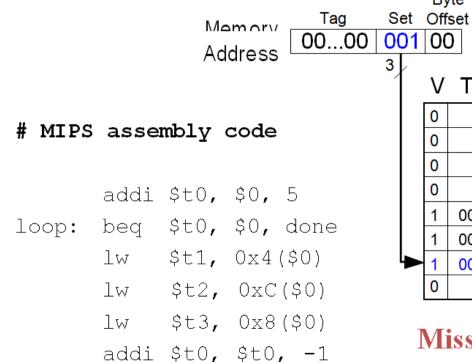

Cache mapat direct – performanță

loop

01	00)		
Ţ				
	٧	Tag	Data	
	0			Set 7 (111)
l	0			Set 6 (110)
l	0			Set 5 (101)
l	0			Set 4 (100)
l	1	0000	mem[0x000C]	Set 3 (011)
	1	0000	mem[0x0008]	Set 2 (010)
-	1	0000	mem[0x0004]	Set 1 (001)
	0			Set 0 (000)

Miss Rate = 3/15 = 20%

Bvte

Temporal Locality
Compulsory Misses

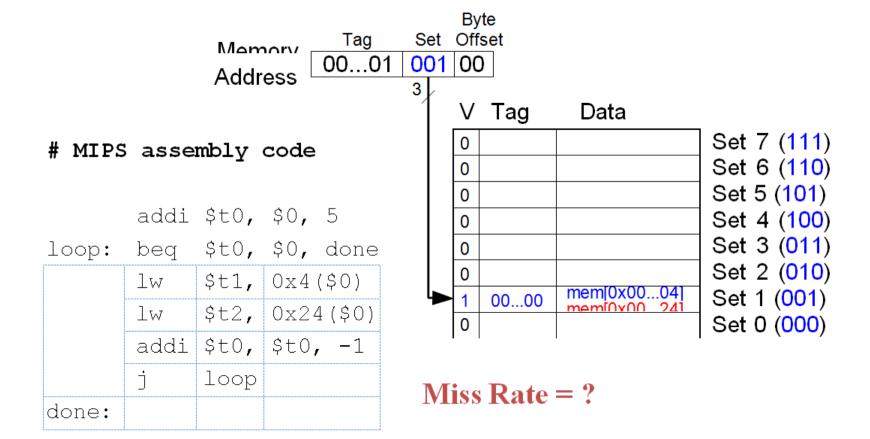

done:

Cache mapat direct – conflict miss

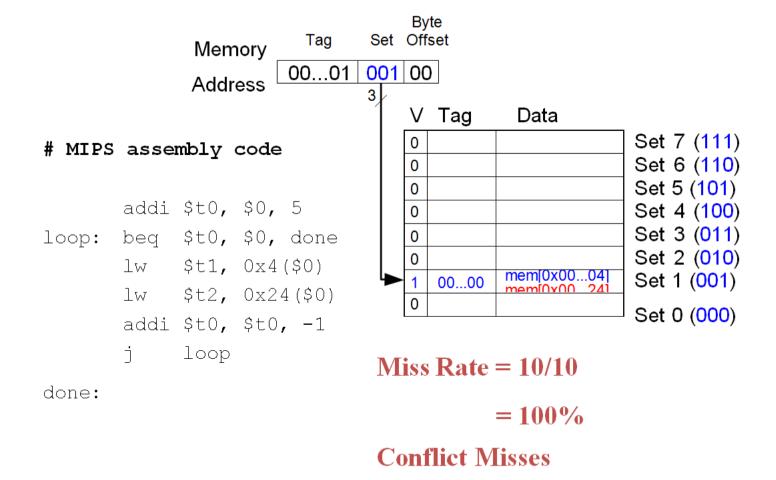

Cache mapat direct – conflict miss

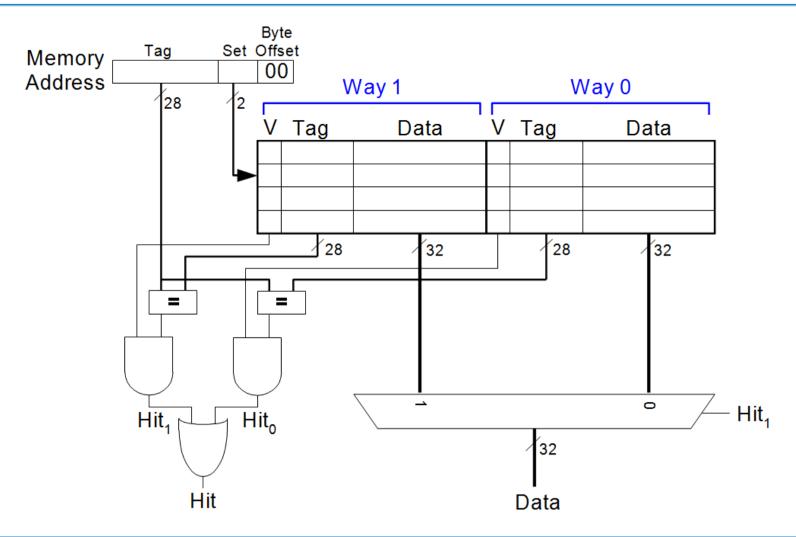

N-Way Set Associative Cache

N-Way Set Associative Cache

MIPS assembly code

```
addi $t0, $0, 5
loop: beq $t0, $0, done
lw $t1, 0x4($0)
lw $t2, 0x24($0)
addi $t0, $t0, -1
j loop
```

M/av 1

done:

	vvay i			vvay 0			
V	Tag	Data	V	Tag	Data		
0			0			Set 3	
0			0			Set 2	
0			0			Set 1	
0			0			Set 3 Set 2 Set 1 Set 0	

May 0

N-Way Set Associative Cache

Set 3

Set 2

Set 1

Set 0

MIPS assembly code

Way 1

Wav 0

Associativity reduces conflict misses

done:

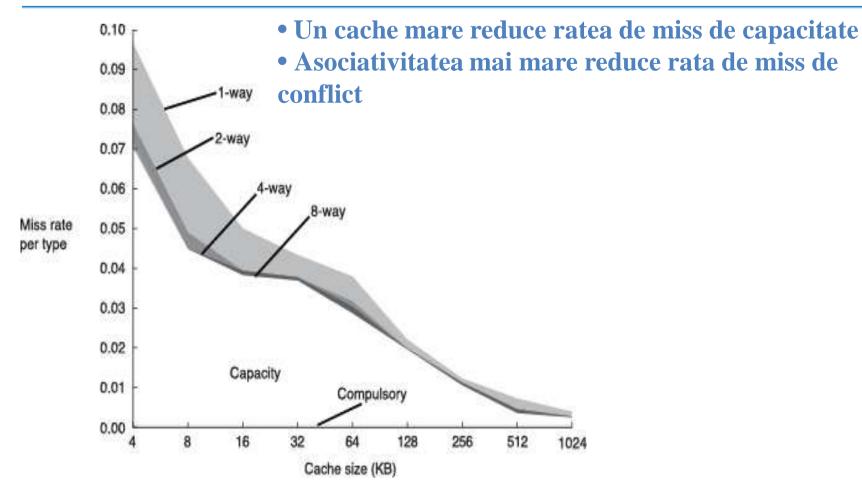
vvay i							
V	Tag	Data		Tag	Data		
0			0				
0			0				
1	0010	mem[0x0024]	1	0000	mem[0x0004]		
0			0				

Tendințe miss-rate pentru N-way cache

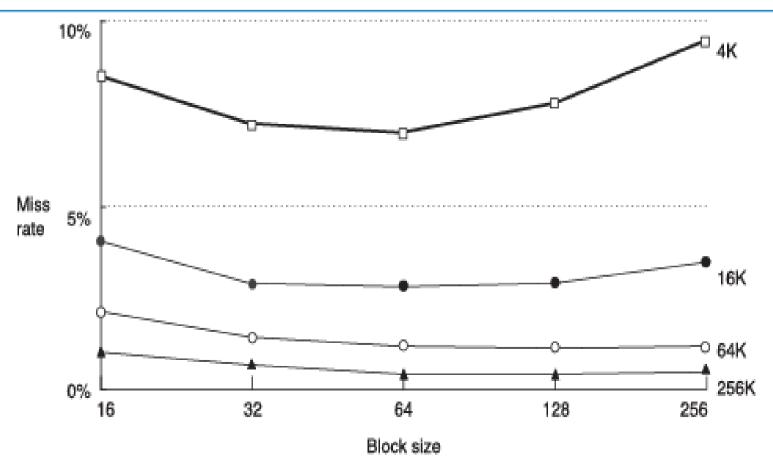
Din Patterson & Hennessy, Computer Architecture: A Quantitative Approach, 2011

Tendințe miss-rate pentru N-way cache

- Blocurile mari reduc rata de compulsory miss
- Dar, măresc rata de conflict miss

Algoritmi de write-back

Cache hit:

- write through: orice modificare în cache este actualizată automat și în RAM
 - De obicei mai mult trafic, dar duce la o implementare mai simplă a b.a. și a memoriei cache
- write back: scrie numai în cache, memoria este actualizată doar când linia este invalidată
 - Fiecare linie are un flag de "dirty" care marchează liniile ce trebuiesc actualizate în RAM – micșorează traficul
 - Trebuie să permită 0, 1 sau 2 accese la memorie pentru fiecare load/store

Cache miss:

- no write allocate: scrie doar înapoi în RAM
- write allocate (aka fetch on write): face fetch în cache

Combinații întâlnite:

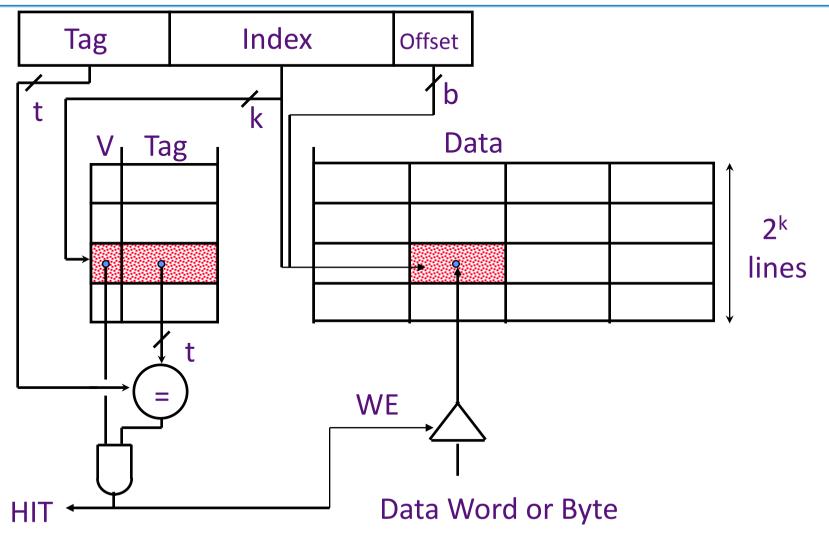
- write through, fără write allocate
- write back împreună cu write allocate

Performanța write-back

Reducerea timpului de Write Hit

Problemă: Scrierile durează doi cicli, unul pentru verificarea tag-urilor și altul pentru scrierea datelor la un hit.

Soluții:

- Proiectăm un circuit RAM care să permită o citire și o scriere într-un singur ciclu de ceas, reface vechea valoare dacă avem un tag miss
- Fully-associative (CAM Tag) caches: Linia este activată doar dacă avem un hit
- Pipelined writes: Ţine datele ce trebuiesc scrise într-un singur buffer, în afara memoriei cache. Scrie datele în timpul ciclului de tag check

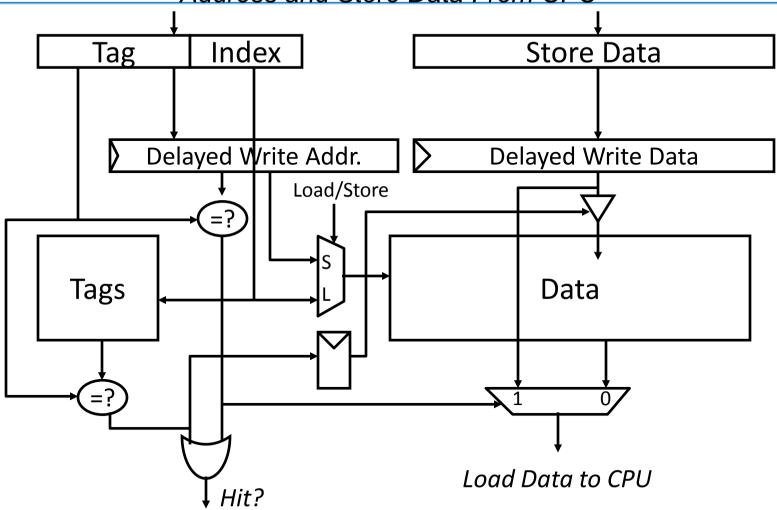

Scrieri în cache – implementare cu

Embedded Systems Laboratory

Address and Store Data From CPU

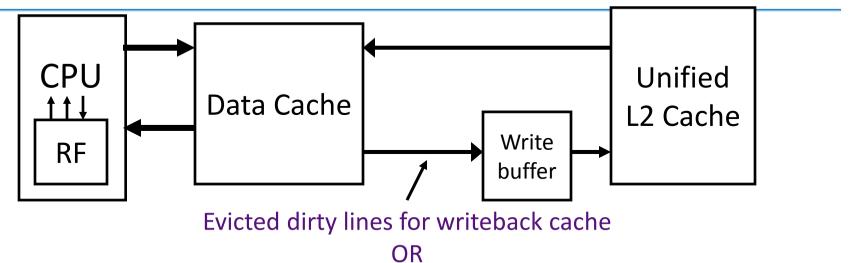

b.a.

Datele de la un store hit sunt scrise în cache în paralel cu verificarea tag-urilor

Write Buffering pentru reducerea penalizărilor la Read

All writes in writethrough cache

Procesorul nu este blocat la o scriere și un read miss poate să acceseze mai repede decât un write memoria RAM

Problema: Buffer-ul pentru write poate să conțină o valoare actualizată a locației cerute de un read miss

Soluție simplă: la un read miss, așteaptă să se golească write buffer.

Soluție mai rapidă: Verifică adresele din write buffer și compară-le cu cele ale liniilor pentru care avem read miss. Dacă nu coincid, lasă read miss să acceseze memoria RAM; dacă nu, întoarce valoarea conținută în write buffer.

Reducerea întârzierilor de parcurgere pringere indexarea pe sub-blocuri

- **Problemă**: Etichetele pentru o linie sunt prea mari -> un overhead prea mare
 - Soluție simplă: Linii mai mari; va duce automat la creșterea penalizărilor ce apar la un miss.
- Soluție: Sub-block placement (aka sector cache)
 - Se adaugă un bit de validitate pentru unități mai mici de o linie, denumite sub-blocuri
 - La miss citește doar un sub-bloc
 - Dacă avem tag match, este cuvântul respectiv în cache?

100				
300				
204				

1	1	1	1	
1	1	0	0	
0	1	0	1	

http://dilbert.com/strips/comic/2005-04-29/

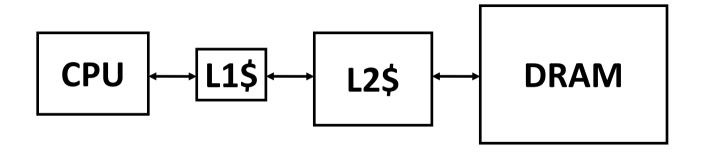

Memoria Cache pe mai multe niveluri

Problemă: O memorie nu poate să fie și mare și rapidă

Soluție: Creștem dimensiunea cache cu fiecare nivel

Local miss rate = misses in cache / accesses to cache

Global miss rate = misses in cache / CPU memory accesses

Misses per instruction = misses in cache / number of instructions

Prezența unui L2 cache influențează design-ul cache L1

- Folosim un cache L1 dacă avem și un L2
 - Dimensiunea lui L1 va fi probabil mai mică -> va avea un miss rate mai mare, dar reducem drastic timpul de hit
 - Existența unui cache L2 reduce penalizarea la miss pentru L1
 - Reduce consumul mediu de energie pe acces
- Putem folosi L1 write-through (simplu de implementat) cu L2 on-chip
 - Cache L2 write-back L2 absoarbe traficul pentru write, nu accesează resurse din afara chip-ului
 - Simplifică problemele de coerență
 - Simplifică procesul de error recovery pentru L1 (poate să folosească doar biți de paritate și să reîncarce din L2 atunci când este detectată o eroare de paritate la citirea din L1)

Politica de incluziune

Inclusive multilevel cache:

- Cache-ul interior conține liniile care sunt prezente și în cache-ul exterior
- Menţinerea coerenţei se face doar prin accese la cache-ul exterior (snooping)

Exclusive multilevel caches:

- Cache-ul interior conține liniile care nu sunt prezente în cel exterior
- Interschimbăm liniile din cache interior-exterior la un miss
- Folosit la AMD Athlon cu 64KB primary şi 256KB secondary cache

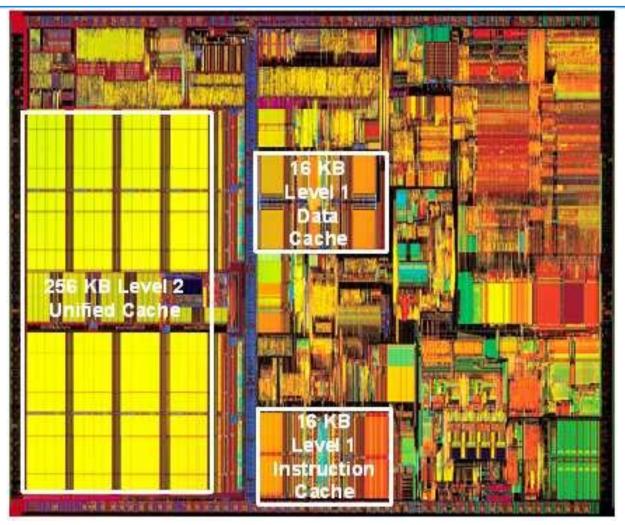
Care variantă este mai bună?

Intel Pentium III die

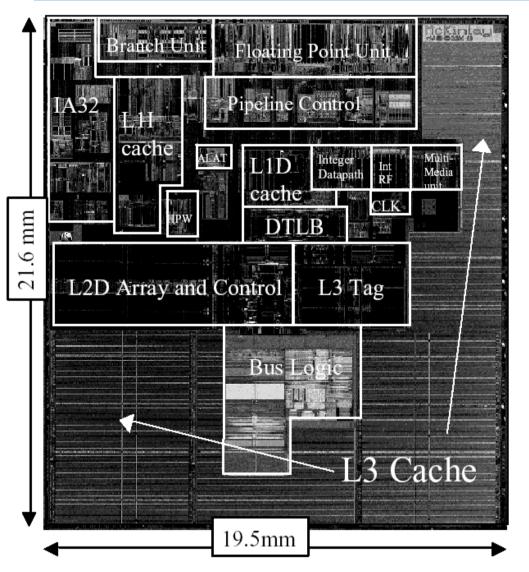

Itanium-2 On-Chip Caches (Intel/HP, 2002)

Level 1: 16KB, 4-way s.a., 64B line, quad-port (2 load+2 store), single cycle latency

Level 2: 256KB, 4-way s.a, 128B line, quad-port (4 load or 4 store), five cycle latency

Level 3: 3MB, 12-way s.a., 128B line, single 32B port, twelve cycle latency

itatea de Hutomatica /i Galculatoara

Power 7 On-Chip Caches [IBM 2009]

32KB L1 I\$/core

32KB L1 D\$/core

3-cycle latency

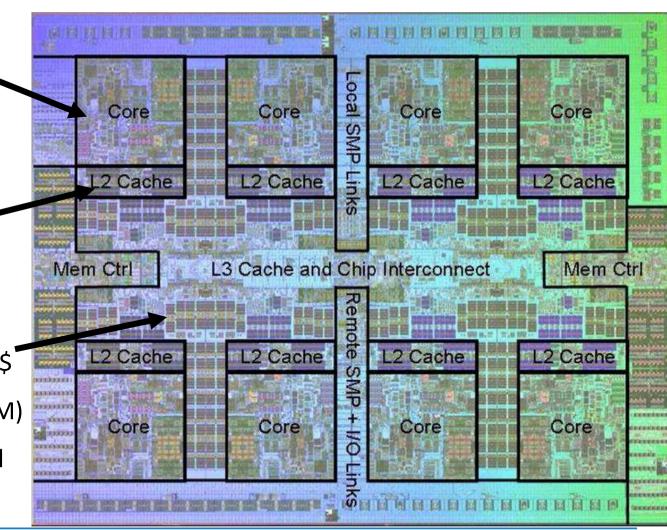
256KB Unified L2\$/core

8-cycle latency

32MB Unified Shared L3\$

Embedded DRAM (eDRAM)

25-cycle latency to local slice

IBM z196 Mainframe Caches 2010

- 96 cores (4 cores/chip, 24 chips/system)
 - Out-of-order, 3-way superscalar @ 5.2GHz
- L1: 64KB I-\$/core + 128KB D-\$/core
- L2: 1.5MB private/core (144MB total)
- L3: 24MB shared/chip (eDRAM) (576MB total)
- L4: 768MB shared/system (eDRAM)

Prefetching

- Speculează care vor fi următoarele accese la instrucțiuni și date și încarcă acele înregistrări în cache(uri)
 - Accesele la instrucțiuni sunt mai ușor de prezis decât accesele la date
- Variante de prefetching
 - Hardware prefetching
 - Software prefetching
 - Mixed schemes
- Care tipuri de miss-uri sunt afectate de prefetching?

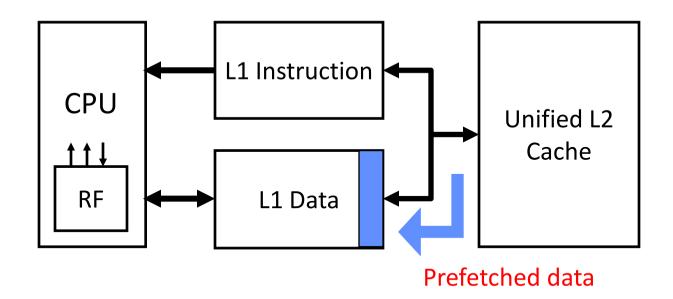

Probleme generate de prefetching

- Utilitate ar trebui să mărească rata de hit
- Punctualitate nu trebuie să ajungă prea târziu (dar nici prea devreme)
- Poluarea cache-ului și a lățimii de bandă

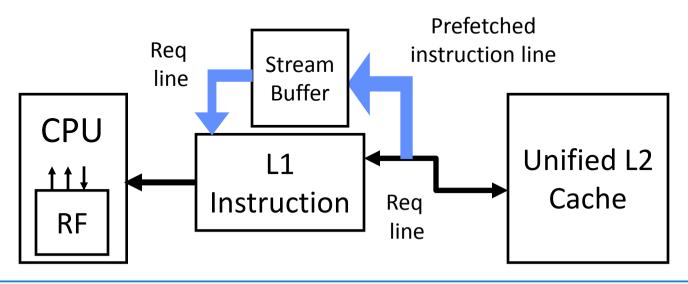

Prefetch al instrucțiunilor la Alpha AXP 21064

- Fetch la două linii pentru un miss; linia cerută (i) și linia imediat următoare (i+1)
- Linia cerută plasată în cache, următoarea linie într-un buffer special
 instruction stream buffer
- Dacă miss în cache dar hit în stream buffer, mută linia din stream buffer în cache și prefetch la următoarea linie (i+2)

Hardware Data Prefetching

- Prefetch-on-miss:
 - Prefetch la b + 1 dacă am miss b
- One-Block Lookahead (OBL)
 - Initializează prefetch pentru blocul b + 1 când accesăm blocul b
 - De ce e diferit față de dublarea dimensiunii blocurilor?
 - Poate fi extins la N-block lookahead
- Strided prefetch
 - Dacă există o secvență de accese de tipul b, b+N, b+2N, atunci prefetch la linia b+3N etc.
- Exemplu: IBM Power 5 [2003] implementează opt căi independente de strided prefetch per procesor și face prefetch cu 12 linii înainte pentru un acces dat

Software Prefetching


```
for(i=0; i < N; i++) {
    prefetch( &a[i + 1] );
    prefetch( &b[i + 1] );
    SUM = SUM + a[i] * b[i];
}</pre>
```


Software Prefetching Issues

- Cea mai mare problemă este timing-ul, nu predictibilitatea
 - Dacă faci prefetch foarte aproape de momentul în care ai nevoie de date, s-ar putea să fie prea târziu
 - Prefetch prea devreme poluezi cache-ul
 - Estimăm cât de mult timp e nevoie pentru a aduce datele în L1 pentru a face un prefetch exact
 - De ce e greu de făcut asta?

```
for(i=0; i < N; i++) {
    prefetch( &a[i + P] );
    prefetch( &b[i + P] );
    SUM = SUM + a[i] * b[i];
}</pre>
```

Trebuie să luăm în considerare costul instrucțiunilor de prefetch

Optimizări de compilator

- Restructurarea codului afectează secvența de acces la date
 - Grupăm accesele de date împreună pentru a îmbunătăți localitatea spațială
 - Re-aranjăm accesele la date pentru a îmbunătăți localitatea temporală
- Prevenim intrările nedorite de date în cache
 - Folositor pentru variabilele care vor fi accesate o singură dată înainte de a fi înlocuite
 - Necesită un mecanism prin care software-ul să spună hardware-ului să nu facă data caching ("no-allocate" instruction hints sau page table bits)
- Invalidează datele care nu vor fi folosite niciodată
 - Un stream de date exploatează localitatea spațială, dar nu și cea temporală
 - Înlocuiește în locațiile "moarte" din cache

Loop Interchange


```
for(j=0; j < N; j++) {
   for(i=0; i < M; i++) {</pre>
         x[i][j] = 2 * x[i][j];
for(i=0; i < M; i++) {
  for(j=0; j < N; j++) {</pre>
         x[i][j] = 2 * x[i][j];
```

Ce fel de localitate exploatează schimbarea de sus?

Loop Fusion


```
for(i=0; i < N; i++)
     a[i] = b[i] * c[i];
for(i=0; i < N; i++)
     d[i] = a[i] * c[i];
for(i=0; i < N; i++)
      a[i] = b[i] * c[i];
      d[i] = a[i] * c[i];
```

Dar schimbarea de sus?

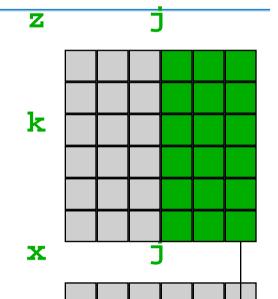

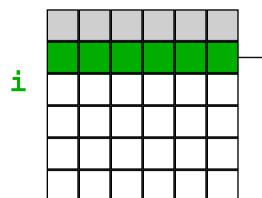

Matrix Multiply, Naïve Code

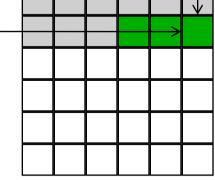


```
for(i=0; i < N; i++)
  for(j=0; j < N; j++) {
    r = 0;
    for(k=0; k < N; k++)
        r = r + y[i][k] * z[k][j];
    x[i][j] = r;
}</pre>
```


k

- Old access

New access

i

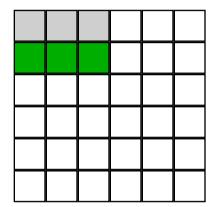

Matrix Multiply with Cache Tiling

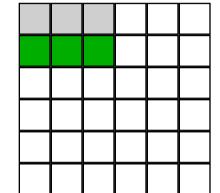

i

Ce tip de localitate este îmbunătățită?

i

Exemplul 1

Program A	Program B
<pre>struct DATA { int a; int b; int c; int d; }</pre>	<pre>struct DATA { int a; int b; }; </pre> <pre> ~2X mai rapid! }; </pre>
}; DATA * pMyData;	DATA * pMyData;
<pre>for (long i=0; i<10*1024*1024; i++) { pMyData[i].a = pMyData[i].b; }</pre>	<pre>for (long i=0; i<10*1024*1024; i++) { pMyData[i].a = pMyData[i].b; }</pre>

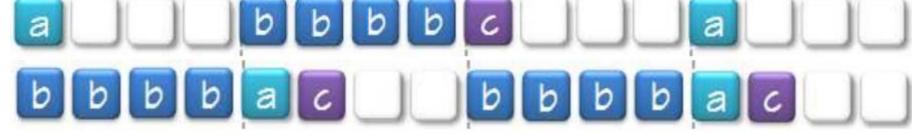

Exemplul 2

Program C	Program D
<pre>struct DATA { char a; int b; char c; };</pre>	<pre>struct DATA { int b; char a; char c; };</pre> 60% mai rapid!
DATA * pMyData;	DATA * pMyData;
<pre>for (long i=0; i<36*1024*1024; i++) { pMyData[i].a++; }</pre>	<pre>for (long i=0; i<36*1024*1024; i++) { pMyData[i].a++; }</pre>

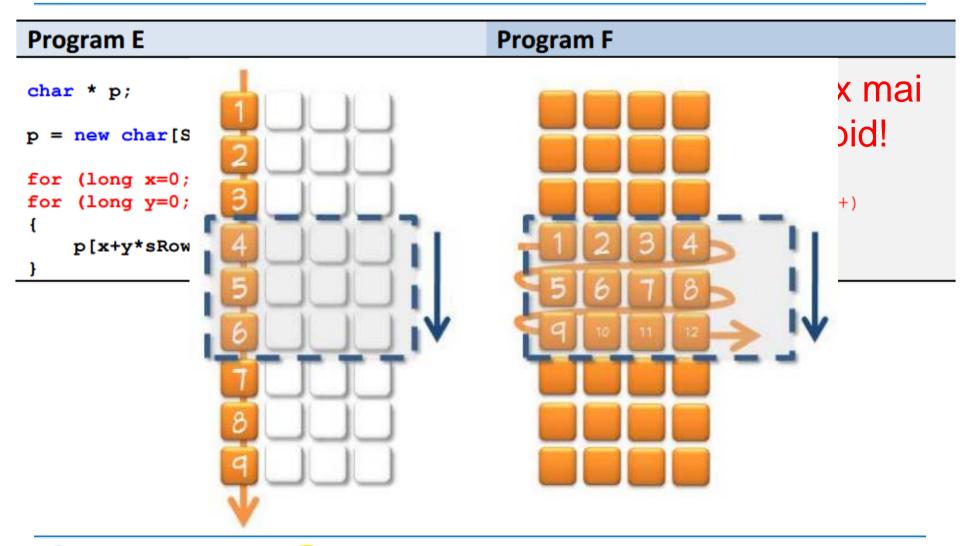

Exemplul 3

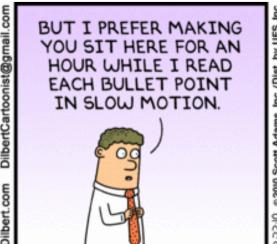

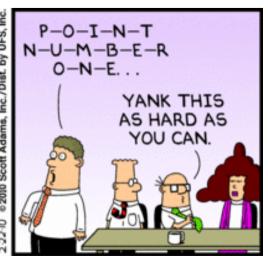

http://dilbert.com/strips/comic/2010-02-22/

Acknowledgements

- These slides contain material developed and copyright by:
 - Arvind (MIT)
 - Krste Asanovic (MIT/UCB)
 - Joel Emer (Intel/MIT)
 - James Hoe (CMU)
 - John Kubiatowicz (UCB)
 - David Patterson (UCB)
- MIT material derived from course 6.823
- UCB material derived from course CS252

